

KOSZTY WYCHOWANIA DZIECI 2019

Centrum im. Adama Smitha szacuje, że koszt wychowania jednego dziecka w Polsce w roku 2019 (do osiągnięcia osiemnastego roku życia) mieści się w przedziale od 200 do 225 tys. złotych, a dwójki dzieci od 370 do 400 tys. złotych. W roku 2018 koszty te odpowiednio wynosiły od 190 do 210 tys. złotych i od 350 do 385 tys. złotych.

Koszty wychowania dzieci, mierzone jako stopień pogorszenia standardu życia wynikający z wychowywania i utrzymania dziecka, są stosunkowo wysokie i sięgają od 15 do 30 proc. budżetu rodziny. Koszty te zmieniają się w tym przedziale w zależności od liczby dzieci, ich wieku i etapu edukacji.

Wzrost kosztów wychowania dzieci wynika z ogólnego wzrostu kosztów życia w Polsce, które między 2015 a 2018ⁱ rokiem zwiększyły się o ok. 61 procent.

Wydatki związane z utrzymaniem dzieci w rodzinach zwiększały się w wyniku wzrostu kosztów życia jako takich; były też rezultatem przekazywanych pieniędzy z programu *Rodzina 500 plus*.

Zmianaⁱⁱ w programie *500 plus*, w tym jego odformalizowanie i objęcie programem także pierwszego dziecka w rodzinie, sprawia, że *500 plus* ma charakter powszechny, w którym rodzina, niezależnie od statusu materialnego, otrzymuje co miesiąc w tej samej wysokości zryczałtowaną kwotę.

Program *500 plus* stał się tym samym, co usługa *cash-back*, czyli zwrotem części wcześniej wydanych przez rodziców pieniędzy.

Wydatki w ramach programu *500 plus* w roku 2018 wyniosły ok. 21 mld złotych. Roczna kwota podatku VAT płacona przy okazji wydatków na wszystkie dzieci w Polsce wynosi według szacunków Centrum im. Adama Smitha ok. 10,5 mld zł.

Podatek VAT od wydatków poniesionych na dzieci zabiera ok. 50 proc. wartości *500 plus*, jeszcze przed uwzględnieniem oczekiwanego skokowego wzrostu jego wartości w 2019 roku, czyli objęciem nim wszystkich dzieci.

Rodzina z trójką dzieci (pięć osób) w ramach zakupów zwraca rządowi w zapłaconym podatku VAT jeden z dwóch otrzymywanych co miesiąc od tego rządu przelewów z programu *500 plus*.

W rodzinie z dwójką dzieci (cztery osoby), w której 500 złotych dostaje się tylko na jedno z dwójki dzieci i gdzie średnie wydatki na osobę są nieco wyższe, podatek VAT pochłania całość comiesięcznego świadczenia z programu *500 plus*.

Zauważmy, że podatek VAT jest liczony od wydatków na wszystkie dzieci, a *500 plus* do połowy roku 2019 nie przysługuje wszystkim dzieciom.

Kamil Kajetanowicz, ekspert Centrum im. Adama Smitha, obliczył i przekazał, że *Rodzina 500 plus w 50 proc. jest sfinansowana z podatku VAT pobranego od wydatków rodzin na wychowanie dzieci. Dodatkowo oczywiście rodzice płacą podatek VAT, finansując swoje własne utrzymanie i gdyby uwzględnić ten koszt, to okazać by mogło się, że VAT płacony przez rodziny w związku z wydatkami na utrzymanie wszystkich domowników pochłania całość środków otrzymanych z 500 plus*ⁱⁱⁱ.

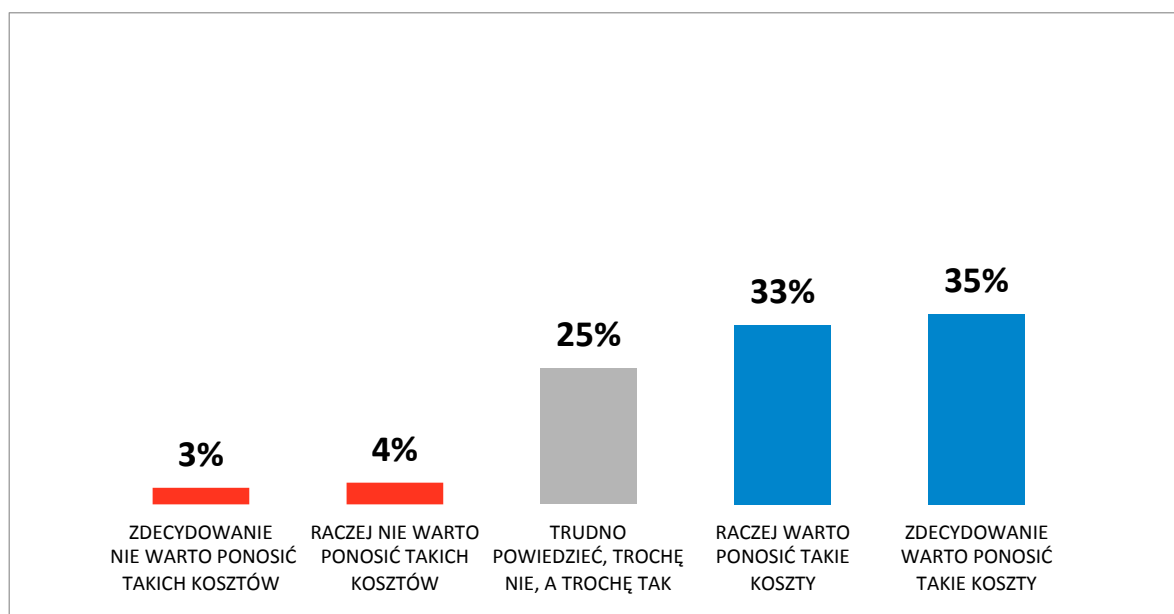
Centrum im. Adama Smitha od lat przypomina i podkreśla, że stawka podatku VAT na produkty dziecięce w niektórych krajach członkowskich UE wynosi 0 proc. (przykładowo w Wielkiej Brytanii) lub 3 proc. (jak w Luksemburgu) ze względu na utrzymującą się zapaść demograficzną.

Wysoki udział wpływów z podatku VAT w finansowaniu *500 plus* dowodzi, że dla rodziny bardziej dotkliwa jest wysokość opodatkowania konsumpcji 23-procentową stawką VAT niż dochodów 18-procentową stawką PIT.

Andrzej Sadowski, prezydent Centrum im. Adama Smitha, stwierdził, że *500 plus jest mimo wszystko największą do tej pory w Polsce powszechną sensu stricto obniżką opodatkowania rodzin od 1989 roku i po prostu zryczałtowanym zwrotem podatku.*

Dr Tomasz Baran, pracownik naukowy Wydziału Psychologii Uniwersytetu Warszawskiego, przedstawił najnowsze badania opinii publicznej Centrum im. Adama Smitha i Panelu Badawczego Ariadna dotyczące kosztów wychowania dzieci. Zauważył, że *Polacy oceniają koszty wychowania dzieci jako wysokie, a mimo to uważają, mając wcześniej obecną wiedzę na temat kosztów ich wychowania, że warto ponosić takie koszty oraz w zdecydowanej większości zdecydowaliby się na ich posiadanie.*

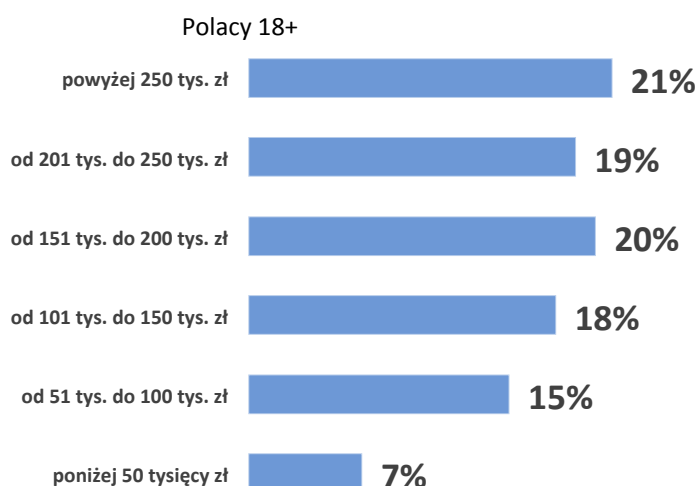
Jaka jest Twoja opinia na temat kosztów wychowywania dzieci w Polsce?

Anna Gołębiccka, ekspert Centrum im. Adama Smitha, stwierdziła, że *Dzieci są wartością uniwersalną. Niezależnie od tego, czy respondenci są rodzicami czy*

nie, i czymi są wyborcami, wychowanie dzieci jest oceniane jako wysoki koszt dla rodziców. Polacy bardzo racjonalnie szacują koszty wychowania dzieci. W percepcji wszystkich badanych koszt wychowania dziecka jest bardzo zbliżony do kosztów, jakie wylicza Centrum im. Adama Smitha.

Jak szacujesz – ile kosztuje w Polsce wychowanie jednego dziecka do ukończenia przez nie 18 lat?

Andrzej Sadowski przypomniał tezę wcześniejszych raportów dotyczących kosztów wychowania dzieci, że *zdecydowana większość polskich rodzin jest w stanie zapracować na swoje utrzymanie w warunkach państwa, które nie jest nadmiernie fiskalne.*

Podkreślił, że z *dotychczasowych badań Centrum im. Adama Smitha wynika, że najlepszą polityką rodzinną jest powszechnie dostępna i dobrze płatna praca. Polityka rodzinna może być realizowana równie skutecznie w Polsce poprzez redukcję opodatkowania pracy rodzin oraz ich konsumpcji, a dzięki zaoszczędzonym pieniądзом i czasie na administrację jeszcze bardziej efektywna.*

Dr Tomasz Baran zauważył, że *Posiadanie dzieci jest olbrzymim obciążeniem finansowym dla rodziców i dlatego program 500 plus ma nie tylko znacznie finansowe, ale również psychologiczne. Dzięki niemu rodzice mogą mieć*

poczucie, że nie są z tym obciążeniem pozostawieni sami sobie, że rząd stara się ich wspierać.

Wyniki obliczeń i badań Centrum im. Adama Smitha w czasie konferencji zaprezentowali:

Dr Tomasz Baran, pracownik naukowy Wydziału Psychologii Uniwersytetu Warszawskiego, tel.: 729 018 018

Anna Gołębicka, ekspert Centrum im. Adama Smitha, tel.: 693 714 178

Kamil Kajetanowicz, ekspert Centrum im. Adama Smitha, tel.: 600 365 505

Andrzej Sadowski, prezydent Centrum im. Adama Smitha, tel.: 501 601 577

---

i „Statystyczne gospodarstwo domowe ma do zapłaty co miesiąc zobowiązania na kwotę 1572 zł, podczas gdy trzy lata temu było to 976 zł. (...) Według deklaracji kwoty comiesięcznych rachunków, w porównaniu do badania z 2015 roku, wzrosły aż o 61 proc.”, Raport *Portfel statystycznego Polaka*, cz. 2 Koszty życia w Polsce, II edycja badania zrealizowanego w 2015 roku, Krajowy Rejestr Długów, Wrocław, wrzesień 2018 r., <https://krd.pl/Centrum-prasowe/Raporty/2018/KOSZTY-ZYCIA-W-POLSCE>.

ii 16 maja br. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Andrzej Duda podpisał nowelizację ustawy o *500 plus*, która rozszerza wypłatę pieniędzy na pierwsze dziecko, czyli na wszystkie dzieci do 18 roku życia, bez względu na dochody rodziny.

iii Analizę tego zagadnienia oraz wpływu rozszerzenia *500 plus* na pierwsze dziecko w rodzinie zajmiemy się w przyszłym roku.